

Cselekvő hűség

Egy este a szegediek pesti baráti körében

A márciusi baráti találkozón, Budapesten

ELŐZMÉNYEK. Még tavaly októberben szabadjára engedtem a lap hasábjain azt a véleményemet, hogy Szegeden „valamiképpen nem úgy építjük kapcsolat- és viszonyrendszerünket az innen elszármazottakkal, mint kívánhatna... könyveden elengedjük az elszármazók, a kiröppenők kezét... látom, érzem: kapaszkodnának is vissza az elmenők a város szoknyájába, keresnék az idekötő visszacsatoló vezetékeket — ám ennek intézményes lehetőségét egyáltalán, megfelelő alkalmait alig találják...” (DM, 1983. október 8.) Ritka eset az újságíró életében, hogy vízbe vetett kövénél hullámai megta-
pasztalhatja. Válasz Budapest-ről jött, a karácsonyi számunkban olvashatták. Lőkös Zoltán adott életjelet a fővárosban működő szegediek baráti köréről. „Az hoz össze bennünket, hogy szeretjük Szegedet... Mi tagadás, nincs túl nagy tervszerűség ebben a »szervezkedésben«... Jó ideje kap hangot, hogy erőteljesebb kötődés kellene a mai Szegedhez... Elő, eleven és friss mai kapcsolatot szeretnénk ugyanis ebben a szegedi baráti körben... terveink egyike: jól esne, ha a kiröppenő fészkek, Szeged meghívna egyszer ezt a társaságot mai városmutogatásra (koszt, kvártély nem a meghívókat terhelné). A legalkalmasabb dátumként október 11-ike kívánkozik, amelyre egyébként is már régóta készteltünk odautazni...” A válaszok legszébb gondolatát hadd kanyarítsam még ide: „Nem az... a fő kérdés, hogy ki megy, ki marad a város falai között. Az a lényeg, hogy ki marad hű hozzá.” (DM, 1983. december 24.) Ez a „kő” még erősebb hullámokat vetett. Meghívás is volt ugyanis Lőkös Zoltán cikkében. A baráti kör márciusi összejövetelére körükbe kérték-várták a fővárosban élő szegediek a város tanácselnökét. A társadalmi munkában szedett-nyomott egyszerű kis meghívó így hirtelen a programot: „Szeretettel meghívjuk 1984. március 12-én du. 17.30 órára a Szegediek Baráti Köré találkozójára. Összejövetelünk színhelye: Budapest VI., Jókai tér 9. sz. (MEDOSZ-székház). Találkozónkon részt vesz és tájékoztató előadást tart a város fejlődéséről, terveiről: Papp Gyula, Szeged megyei város tanácselnöke.”

GYÜLEKEZŐ. Leginkább persze mi idegeskedtünk, ma is szegediek. Lesz vajon „idejük” az elszármazottaknak, hogy kiröppentő fészkekre pazaroljanak egy estét? Csupa elfoglalt ember: van közöttük pártmunkás, filmrendező, rendőrtiszt, színész, újságíró, orvos, szobrász, közgazdász, legfelső bírósági elnök, színpadi szerző, diplomata, dramaturg... De nem tartott sokáig a töprengés, mert máris jöttek. Sok-sok ismerős arc... A nyolcvanhét éves Donászy Kálmán tűnik föl legelőbb hatalmas szivarjával. Egy verseskönyvvel ajándékoz meg bennünket. A címe is stílusos: Késői szüret... Takács Tibor ír csak azért szaladt föl, hogy megmondja, halaszthatatlan dolog szólítja el ezen az estén... Mészáros Dezső szobrászművész Visegrádról buszozott be... Szilbereky Jenő, Esztergályos Ferenc, Csöke József, Bakos Géza, Vetrő György, Kovács Attila, Komócsin Klára, Simonovits Edit, Hollós Ervin, Forgách Ist-

ván... És sorban a volt újságíró kollégák: Faragó Jenő, Siklós János, Ókrós László, Csonkos Magda, Németh Ferenc... Gera Zoltán, a színész, akit hatvanadik születésnapja közelségében sorra meggratulálunk... Egy darabig győzőm memóriával, aztán feladom. Már vagyunk vagy nyolcvan... szán? S mindjobban széteszlik a figyelem. Egymásnak is örülnek, hiszen ott fenn néha évekig sem találkoznak egymással. Aztán egyszer csak Telkes Györgyöt pillantom meg. Észre veszi, hogy nagyon nézem (Hát Ó?) — s megmagyarázza: „En mindig itt vagyok... Minden találkozóra feljövök, hogy régi barátaimmal, elvtársaimmal ösz-szejöhessek...” Ilyen baráti, bensőséges indítással fohász-kodunk hát neki az estnek, amelynek elején még az a szorongás dolgozott bennünk, hogy ugyan eljönnek-e — s tíz perc alatt oda jutottunk: vajon elférünk-e a nagy tanácskozóteremben...

MINDENT TUDNI... Hogy a tanácselnök „készt” — tanú vagyok rá. Azt bogozgattuk itthon: mi érdekelhetné leginkább az elszármazottakat? Meg hogy mit tudnak rólunk? Vigyünk térképet, diafilmeket, dokumentumokat? Általános ismertetés lenne célszerűbb vagy inkább néhány csomópont? A tanácselnök összeházasította a két lehetséges elvárást, s úgy gondolkodott: kevesebb beszéd — több kérdés. Igaza lett. Majdnem azt mondhattam: valóságos szegedi várospolitikai fórum alakult ki a következő órákban. Igen, órákban! Mert a fél hatkor kezdett találkozót kilenc órák is csak „berekesztési” lehetett — abbahagyni alig. A kérdések pedig... Természetes összefüggésben voltak azzal, hogy ki mikor járt itt; volt-e ideje sétálni, vagy csak ügyei vezényelték vissza a szülővárosba; vannak-e rokonai. Szegeden... Azt mondhattam rájuk: éhes érdeklődés jellemezte őket. Némelyik kérdésben vélemény. De hogy mennyi szeretet! A kérdések minden „rendetlensége” olyan volt, mint mikor egymástól sokáig távollevő rokonok összefutnak. Hogy például: Mi lesz az öreg Hungáriával? Van-e remény arra, hogy a Dóm tér visszanyeri eredeti képét, s valamilyen modern technikai megoldással gyorsan szerelhető nézőteret építenek rá? Szegedet a paprika tette a térképre — hogyan virágzik ma ez a mező-

gazdasági kultúra? És a szín-ház! Épül, igen, de lesznek-e majd olyan szellemi energiái, s egyéniségei, akik ide gyökereznek ugyan, ám messze tudnak sugározni? Hogyan készül Szeged a felszabadulás 40. évfordulójára? Hát a testvérvárosi kapcsolatok? S persze, hogy fölfakadnak nosztalgiák! Egy-egy sóhajtás a Kossuth Lajos sugárút madárcseresznye fáiért... a nagykorúti akácokért, a lovaglóúttért... Ki azért emlékszik rájuk, mert a nagypapja ültette, ki azért, mert szép sétaték emlékei társulnak hozzájuk...

Senki sem sietett és, senki nem rosszalta a kérdések egyikét sem, még ha tudván tudta is esetleg a választ, mert gyakrabban fordul erre a szekege rúdja. És érezni, lehetett az örömet, az elégedettséget afőlött, hogy úgymond Szeged „hivatalosan” tisztelte meg egykori polgárait kapcsolatteremtő készségével, és az érdeklődő kérdésekre adott autentikus válaszokkal. Csak a „záróra” vetett véget. Itt, ezen az estén éppen elkezdődött valami... Már bizonyos, hogy ez a baráti kör Szegedre tart, itt akar velünk lenni a város felszabadulási ünnepén. Már bizonyos, hogy hasonló érdeklődéssel várja baráti találkozókra a szegediek más képviselőit is. Már bizonyos hogy tartalmas, szép estéket tölthetünk majd együtt az elszármazottakkal, a fölnevelő fészkekből kiröppentekkel. Kétirányú forgalom indult meg a városszeretlet, a szülőföldhöz való ragaszkodás és a mai lokálpatriotizmus szélesedő útján.

TOVÁBB GONDOLVA... Igen, kiadós beszélgetések is elfértek ennek a pesti szegedi napnak a programjában. Nincs ugyan hivatalos vezetősége ennek a baráti körnek, de tudnivaló, hogy azért vannak, akik „mozgatják” és „szervezik”. A szervező bizottság (Ambrus Géza, Dáni János, Keresztes István, Pikler Tamás, Simonovits Imréné, Vetrő György, Lőkös Zoltán) tagjai közül ezúttal Lőkös Zoltánnal lehetett kiadósabban szót váltani. Tőle tudtam meg, hogy a fővárosban élő szegediek baráti köre egyelőre még inkább a régi ifjúsági mozgalom (MADISZ) kovácsoló erejéből jött össze, tehát eredendően afféle közös szegedi mozgalmi élmény a kovásza, de már folyik egy nagy „leltározás”: a Szegedről Pestre származottak teljesebb számbavétele, az invitálás szándékával. Sok név és cím jött össze első nekifutásra is, s legközelebb már jóval több meghívót fogunk majd nyomtatni. Mert benső, szívbeli ügyük Szeged. Ha tehát L. Z. cikkét idézem befejezésül — bizonyára érthető: „Szegeden volt és van mit megbecsülni. És megbecsülni. Mindezeknek az előmozdítása jelenti az igaz, az értelmes, a nem tartalmatlanul nosztalgizáló hűséget. A város előrevivő értékeinek fölkarolásában rejlik a cselekvő hűség. Erre van szükség, és erre van lehetőség is. Bárhol élünk.”

Tudom, hogy Szeged ezt a cselekvő hűséget megbecsüli. Többet is merek mondani: nagyra becsüli!

SZ. SIMON ISTVÁN

Donászy Kálmán

Láz

(VÍZIO HÁBORÚ UTÁN)

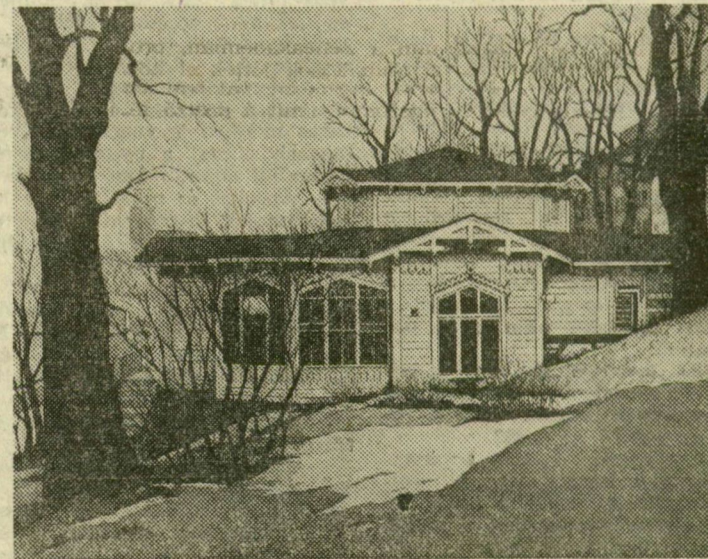
Sötét felhőkből kioldva lobban villámok közt a zűrzavar.
Torony remeg, s a gyárkéményen pokolkénes nagy füst csavar.
Az utca untá nyűgös zaját és új dalt dobott most fel, amit
kórusban visszaazeng a házsor és megindul rá a keramit.
A részeg reklámozslap táncol s ordítani kezd a sok plakát.
A házak közt forró szél viháncol s benyomja mindnek ablakát.
Véres szemek villognak és fogakban kész a harapás.
És sújtásra lendül a palotákra most egy roppant vaskalapács.
A föld alól tetőkre villan s kúszik a fürge lángparancs.
s a téren óriásra nő ki, mint roppant rém, a lámpavás.

Grafikák Suomi földjéről

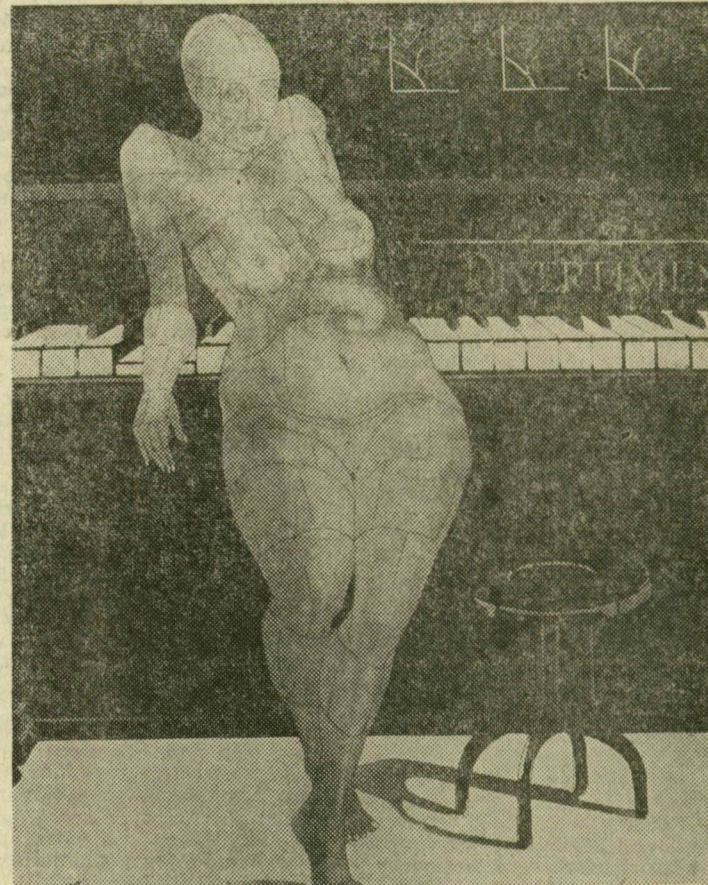
Szeged finn testvérvárosának, az Aura-folyó partján fekvő Turkunak grafikusai vendégeskednek Szegeden a Horváth Mihály utcai Képtárban. A turkui grafikusok műhelye tavaly ünnepelte megszületésének fél évszázados évfordulóját, s ebből az alkalomból jubileumi kiállítást rendeztek. Az anyag válogatását hozták el Szegedre, viszonzásképpen városunk képzőművészeinek nemrégiben lezajlott látogatására. Tizennyolc finn grafikusművész több mint fél száz alkotása reprezentálja egy városhoz kötődő csoport sokszínű tevékenységét, melynek legjellemzőbb tulajdonsága, hogy a jó részt 30-as generációhoz tartozó alkotók a legfrissebb divatirányzatok és kifejezőmódok áramába igyekeznek kapcsolódni. Igen színes a műfaji paletta, a fametszetektől a rézkarcokon át a szitanyomatokig terjed.

KOIVOSTO AKI: EN

LEHTOVAARA VEIKKO: SAMPPALINNA

KOSLEKA REIJO: DIVERTIMENTO